

RAADSVORSTEL

Collegebesluit van 5 november 2019

Openbaar

Zaaknummer: 2019-0128443

Gemeentelijke visie en routekaart huisvesting VO

Behandelend ambtenaar: Evelien Korteland **Bevoegde portefeuillehouder:** Kees de Ruijter

Fatale termijn:

Het College heeft in de raadscommissie Samenleving van 14 maart 2019 toegezegd nog in dat jaar met een gemeentelijke visie en routekaart huisvesting VO te komen.

Gevraagd besluit

De gemeenteraad voor te stellen om:

1. De notitie Gemeentelijke visie en routekaart huisvesting VO vast te stellen.
2. In te stemmen met het uitvoeren van een onderzoek naar mogelijke locaties en huisvestingsvarianten voor de scholenbouw.

Inhoud

Inleiding

De huisvesting van de twee Papendrechtse scholen voor voortgezet onderwijs is al een aantal jaar onderwerp van gesprek. Op 17 maart 2014 stuurden de twee scholen gezamenlijk een brief aan de gemeenteraad waarin zij voor het eerst aandacht vroegen voor de toekomst van het voortgezet onderwijs in Papendrecht. In de raadscommissie Samenleving van 4 september 2014 lichtten ze toe nieuwe huisvesting voor beide scholen te willen realiseren. Op verzoek van de commissie stelden de scholen een gezamenlijke toekomstvisie op. De visie werd positief ontvangen door de commissie en er werd gezocht naar een mogelijke locatie voor het gewenste scholendorp. Eind 2017 ontstond echter een patstelling. De gezamenlijke toekomstvisie van de scholen werd niet langer door beide scholen gedeeld en de nieuwe wensen en eisen van de scholen waren onverenigbaar met de gemeentelijke visie en randvoorwaarden. In het voorjaar van 2018 werd een nieuw coalitieakkoord gesloten en werd de ambitie geuit in de periode 2018-2022 minimaal duidelijkheid te krijgen over de toekomstige huisvesting van de VO-scholen. Een onafhankelijke externe verkenner werd gevraagd te onderzoeken welke mogelijkheden er nog waren om de huisvesting van de scholen te vernieuwen. In reactie op de uitkomsten van de verkenning zegde het College in de raadscommissie Samenleving van 14 maart 2019 toe nog in dat jaar met een gemeentelijke visie en routekaart voor het vervolgproces te komen. In bijgevoegde notitie presenteert het College deze visie en routekaart (zie bijlage 1).

Beoogd effect

Behouden en versterken van het brede en kwalitatief hoogwaardige voortgezet onderwijsaanbod in Papendrecht.

Argumenten

De hoofdlijnen van de notitie zijn:

Opgave:

Dagelijks volgen ruim 3.000 jongeren voortgezet onderwijs in Papendrecht op het openbare Willem de Zwijger College en de christelijke scholengemeenschap De Lage Waard. De twee scholen hebben een breed (van vmbo tot gymnasium) en diverse (zowel in termen van identiteit als onderwijsfilosofie) aanbod. Ze vervullen bovendien een belangrijke regionale functie. Deze lokale aanwezigheid maakt Papendrecht tot een aantrekkelijke gemeente om te wonen en een goede vestigingslocatie voor bedrijven. Bovendien versterkt het de centrumfunctie van Papendrecht in de West-Alblasserwaard en de economische positie van de regio. Het is dan ook van cruciaal belang dat het onderwijsaanbod behouden blijft.

Huidige situatie:

De VO-scholen staan onder druk. Als gevolg van demografische ontwikkelingen neemt het aantal leerlingen sterk af. Voor de periode 2018-2035 wordt voor de drie VO-locaties een gemiddelde afname van 18 procent voorspeld. Als gevolg hiervan komt de kwaliteit en continuïteit van het onderwijsaanbod op termijn onder druk te staan, met name bij de onderwijsrichtingen aan de onder- en bovenkant. Ook neemt de ruimtebehoefte af waardoor gebouwdelen op termijn leeg komen te staan. Bovendien zijn de uit de jaren zestig en zeventig daterende schoolgebouwen verouderd, waardoor de onderhoudskosten en exploitatielasten hoog zijn en (steeds meer) onderwijsgeld moet worden ingezet voor het onderhoud van het gebouw en het energieverbruik.

Om inzicht te krijgen in de technische staat van de huidige VO-gebouwen heeft het College een onafhankelijk onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de schoolgebouwen laten uitvoeren door HEVO. Uit dit onderzoek blijkt dat de gebouwen in eerste instantie goed onderhouden worden, maar het voor de komende jaren grote uitgaven met zich meebrengt om de huidige bouwkundige staat van de gebouwen in stand te houden. Bovendien zijn de energiescores van de schoolgebouwen zeer laag.

Als we het brede en diverse onderwijsaanbod in Papendrecht ook op de langere termijn willen behouden, moet er geïnvesteerd worden in de toekomstbestendigheid van het voortgezet onderwijs. Diverse onderzoeken laten ook zien dat er een relatie is tussen de kwaliteit van het binnenklimaat en de gezondheid en prestaties van leerkrachten. Dit betekent dat frisse schoolgebouwen een belangrijke randvoorwaarde zijn voor het bieden van kwalitatief goed onderwijs en bijdragen aan optimale ontwikkelingskansen voor elke jongere.

Verantwoordelijkheden:

De verantwoordelijkheden zijn binnen het onderwijs als volgt verdeeld. De schoolbesturen in de regio zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod. Vervolgens is een individueel schoolbestuur – samen met het ministerie van OC&W en de Onderwijsinspectie – verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijsaanbod. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende en kwalitatieve huisvesting en is verantwoordelijk voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen. De gemeente stelt daarbij de middelen en de locatie(s) beschikbaar. Het schoolbestuur ontvangt een rijksvergoeding voor het onderhoud van het gebouw en het terrein en voor het energieverbruik.

Hoe verder:

Op basis van voorgaande analyse en het voortraject zijn drie opties onderscheiden voor het vervolgproces:

1. Voorlopig niks doen
2. Doordecentraliseren
3. Grootschalige renovatie of nieuwbouw

Met optie 1 laten we de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor de toekomstbestendigheid van de huisvesting voorlopig bij de scholen. Bij optie 2 ligt de verantwoordelijkheid ook bij de scholen, maar dragen we onze huisvestingsmiddelen aan hen over, zodat zij zelf kunnen bepalen op welk moment en welke wijze zij de toekomstbestendigheid van hun huisvesting willen vergroten. Bij optie 3 pakken we nu en gezamenlijk met de scholen de verantwoordelijkheid voor de toekomstbestendigheid van de huisvesting. In de notitie worden de drie opties nader toegelicht en worden hun voor- en nadelen besproken. Hierbij zijn de opties getoetst aan de visie van het College op de toekomst van het voortgezet onderwijs en de uitgangspunten die het College voor de huisvesting wil hanteren. Deze visie en uitgangspunten worden beschreven bij de voorkeursoptie van het College, oftewel optie 3 grootschalige renovatie of nieuwbouw. Deze optie vergt een grote investering, maar heeft een aantal belangrijke – voor het College doorslaggevende – voordelen. Met grootschalige renovatie of nieuwbouw kunnen frisse, energiezuinige schoolgebouwen worden gerealiseerd die passen bij de leerlingaantallen van de scholen en bij hun onderwijsfilosofie. Hiermee neemt de druk op de scholen af en wordt de kwaliteit en continuïteit van het onderwijsaanbod versterkt. Bovendien biedt deze optie niet alleen de mogelijkheid de huisvesting van de VO-scholen te vernieuwen, maar ook andere functies en voorzieningen door te ontwikkelen, bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw en sport.

Het College wil voor de scholenbouw een aantal ambitieuze maar wel realistische uitgangspunten hanteren die betrekking hebben op de samenwerking, de gebouwen, de locaties, de financiën en kansen voor vernieuwing. Zo zet het College onder andere in op fysieke samenwerking op het beroepsgerichte onderwijs en sport, wil zij flexibele gebouwen realiseren die passen bij de inhoud van het onderwijs, de onderwijsfilosofie en de (toekomstige) leerlingaantallen, wil het College niet bouwen ten koste van groen of recreatiegebieden, verwacht het College een financiële bijdrage van de scholen en moet de scholenbouw kansen bieden voor de doorontwikkeling van andere functies en voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur en woningbouw.

Financiën:

Om een eerste beeld te krijgen van de totale maatschappelijke kosten heeft het College door HEVO een globale financiële doorrekening laten maken van de varianten voorlopig niks doen, grootschalige renovatie en nieuwbouw. Hierbij is alleen gekeken naar de kosten voor de drie gebouwen en niet naar de kosten voor bijvoorbeeld het verwerven en bouwrijp maken van grond, aanpassing van de omgeving, asbestsanering en tijdelijke huisvesting. Na vaststelling van de uitgangspunten door de gemeenteraad wil het College de kosten, opbrengsten en mogelijke financieringsconstructies van een aantal door de raad bepaalde huisvestingsvarianten nader uitwerken. Op basis hiervan kan in het vervolgtraject een zorgvuldige afweging worden gemaakt. Op basis van de onderzoeksresultaten van HEVO is de conclusie te trekken dat door de levensduur van nieuwbouw het maatschappelijk rendement naar de toekomst groter is.

Vervolgproces en routekaart:

Na vaststelling van de visie en uitgangspunten door de gemeenteraad wil het College een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke locaties en huisvestingsvarianten voor de scholenbouw. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan de raad bepalen welke variant(en) inhoudelijk uitgewerkt en financieel verder doorgerekend moet(en) worden.

Kanttekeningen

Niet van toepassing

Financiën

Naar verwachting resteert over 2019 een onderuitputting van 180.000 euro op budget huisvesting VO. Dit budget kan worden ingezet voor het locatieonderzoek en de inhoudelijke uitwerking en financiële doorrekening van de voorkeursvariant(en). Via het gebruikelijke planning- en controlinstrumentarium zal een voorstel tot resultaatbestemming worden gedaan.

Uitvoering

In de notitie is de volgende routekaart voor het vervolgproces voorgesteld:

Initiatiefase

December 2019 - Raadsvoorstel gemeentelijke visie en uitgangspunten

Begin 2020 - Beeldvormende raadsessie locatieonderzoek

Maart/april 2020 - Raadsvoorstel uitkomsten locatieonderzoek

Vanaf april 2020 - Inhoudelijke uitwerking en financiële doorrekening voorkeursvariant:

- Ruimtebehoefte scholen en fysieke samenwerking uitwerken
- Gebiedsschets beoogde locaties
- Stedenbouwkundig ontwerpen
- Marktonderzoek vrijvallende locaties
- Onderzoek behoefte sportaccommodaties
- Financiën doorrekenen (business case opstellen)
- Inventariseren draagvlak huidige gebruikers en omwonenden
- Opstellen risicoanalyse

Eind 2020 - Beeldvormende raadsessie uitkomsten uitwerking voorkeursvariant

Begin 2021 - Raadsvoorstel toekomstige huisvesting VO

Voorjaar 2021 - Start ruimtelijke planvormingsfase

2023 - Start realisatiefase

Communicatie & participatie

Niet van toepassing

Duurzaamheid & ecologie

Om het brede en diverse onderwijsaanbod in Papendrecht ook op de langere termijn te behouden, moet er geïnvesteerd worden in de toekomstbestendigheid van het voortgezet onderwijs. Diverse onderzoeken laten zien dat er een relatie is tussen de kwaliteit van het binnenklimaat en de gezondheid en prestaties van leerlingen en leerkrachten. Dit betekent dat frisse schoolgebouwen een belangrijke randvoorwaarde zijn voor het bieden van kwalitatief goed onderwijs en bijdragen aan optimale ontwikkelkansen voor elke jongere.

ICT

Niet van toepassing

Alle relevante stukken zijn voor u ter inzage gelegd.

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

secretaris

burgemeester